

Recueil des chartes de l'abbaye de Stavelot-Malmedy, 244

In nomine sanctae et individuae Trinitatis, Wiboldus Dei misericordia Stabulensis abbas, successoribus suis et cunctis Christi fidelibus in perpetuum.

Prelationis sarcina et officii nostri institutum nos constanti ratione hortatur, ut non solum congregata servare et ad recte vivendi disciplinam moderari debeamus, set etiam dispersa congregare et ad iusticiae, normam revocare, et ea, quae vel a nobis recte geruntur vel ab antiquis prave acta corriguntur litterarum beneficio attentius memoriae commendare. Quocirca noverit omnium filiorum sanctae aecclesiae industria, quod abbas Poppo secundus, noster utique predecessor, inter multa non solum inutilia set etiam omni posteritati nostrae nociva, quae adversus ecclesiam sibi commissam et adversus animam suam perperam commisit, post dissipatam enormiter multam substantiam monasterii, etiam personas aecclesiae pertinentes in obprobrium sempiternum precipitavit, quando cuidam Everardo de Richen dedit in beneficium, immo, ut verius dicatur, in maleficium, virorum ac mulierum racionia et utilitatem, preter censum solum quem aecclesiae solvebant, qui habitabant a proxima monasterio silva, quae dicitur Fancias, usque ad fluvium qui dicitur Wisera. Opus vero maliciae juris vocabulo palliavit, et taliter inbeneficiatos edituos appellavit, quo nomine vocari solent monachi religiosi templi Dei et sacrorum custodes. Cum itaque malum hoc nostris temporibus pestifera propagine usque adeo esset dilatum, ut non solum inter Fancias et Wiseram, set etiam quaquaversum circuire poterant tales custodes, quin potius iniquitatis procuratores, famulos aecclesiae vexarent diris exactionibus, videlicet hospitando, precando, et substantias eorum, si quis uxorem de familia aecclesiae non habuisset, parciendo affligebant. Et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur, et post nullas et longas ad ecclesiam et ad nos vociferationes de necessitatibus eorum eripuit eos tempore illo, cum inclitus dominus noster rex Fridericus Aquisgrani moraretur; et tam nostro quam hominum illorum clamore, qui ad curiam ipsius circiter CC concurrerant, miseratus, quesivit a quodam nobili viro Marcuardo de Grumbach sententiam iudicii : utrum aliquis abbas posset cuiquam laico in beneficium prestare censum sive alia racionia hominum, qui ad altare jure proprietario pertinent, de quorum pensionibus luminaria templi et tecta procurantur. Censensu itaque domni Coloniensis archiepiscopi Arnoldi secundi, et domni Leodiensis episcopi Heinrici secundi, et domni Anselmi Havelebergensis episcopi, et omnium qui presentes aderant, iudicatum est : ex juris ratione non posse fieri, et in irritum debere revocari. Quod et fecit piissimus rex nostra prece interpellatus, licet quartana febre tunc laboraret, et tales custodes in perpetuum aboleri decrevit. Inde cum ad domum nostram, quae est in eodem oppido, fuisset regressi, convenit omnis multitudo in capellam nostram, et omnes jussu nostro fidelitatem aecclesiae et nobis tactis sacrosanctis reliquiis juraverunt. Per quam mox adjurati et ammoti dixerunt, hoc sui juris esse : ut nemini hospitationem vel precationem debeant vel exsolvant, set unaquaeque cognatio seu parentela proprium censuarium habeat, qui electione consanguineorum suorum per manum custodis aecclesiae videlicet unius ex fratribus nostris ordinatus, cognationi suae presit hoc modo, ut censum annuatim colligat et custodi persolvat; si quid in suos compares adversus legis decreta commissum fuerit, vel in sanguinis effusione, vel in hominum interfectione, seu in mulierum stupratione, ipse tam per se quam per advocatum resposcat, et de compositionibus duas partes custodi aecclesiae, terciam vero advocato representet, Arnolde scilicet, qui tunc erat advocatus, et

successoribus ejus lega litor institutis; nullus uxorem ducat de aliena familia, nisi per licentiam censuarii sui; quod si licentiam non habuerit, et uxorem, quae non sit de familia aecclesiae, duxerit, compositio ejus delicti et pena erit in arbitrio censuarii; is vero qui per licentiam, ut dictum est, duxerit alienam, cum obierit, dabit uxor ejus vel filii censuario supremum vestimentum, id est cappam seu clamidem, ac per hoc substantia ejus, sicut prius factitatum erat, non dividetur. Hanc fuisse parentum et progenitorum suorum legem, et ad aecclesiam respectum, juraverunt XII ex ipsis majores natu, quorum nomina subter scripta sunt, scilicet Petrus, Werricus, Herimannus, Godefridus, Johannes, Willebertus, Heruardus, Ruzekunus, Gislebertus, Everelmus, Jordanus, Johannes; necnon nomina haec sunt XIII virorum, qui juramenta ipsorum esse vera testificati sunt, scilicet Eimundus, Walterus, Azelinus, Gislebertus, Teodericus, Godefridus, Wenricus, Euerwinus, Herimannus, Baldewinus, Godefridus, Waldo, Ruobertus. Nos vero et tunc in presenti et postea in monasterio Stabulaus sub celebri conventu, sumpta stola et pastoralis baculo, assensu omnium fratrum nostrorum, excommunicationis sententia interdiximus, ne aliqua persona parva seu magna prefatos homines et eorum progeniem infestare presumat, et legem quae scripta est, ullo modo audeat contra ipsorum voluntatem infringere. Et ut haec per omnes temporum successiones rata et inconvulsa permaneant, paginam hanc sigillo nostro et aecclesiae insigniri ac muniri jussimus, et testes, qui affuerunt, subter notari. Wiboldus Stabulensis abbas subscripsi.